

แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนิสิตปริญญาตรี
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
GUIDELINES FOR THE TEACHING AND LEARNING OF ENGLISH
SUBJECT FOR UNDERGRADUATE STUDENTS IN THE EDUCATION
PROGRAM IN SOCIAL STUDIES
THROUGH COOPERATING LEARNING MANAGEMENT

¹สรินญา มารศรี และ ²นิรัช เรืองแสน

¹Sarinya Marasri and ²Niraj Ruangsarn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Sarinya_Marasri@hotmail.com

Received December 25, 2021; **Revised** February 12, 2022; **Accepted** March 20, 2022

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษของนิสิตปริญญาตรีสาขาวิชาสังคมศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาศักยภาพให้เป็นทักษะ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ท่ามกลางยุคศตวรรษที่ 21 และการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ส่งผลให้ผู้เรียนต้อง เรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนต้องลดบทบาทลงเหลือเพียงการเป็นโค้ช แต่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนยังสามารถร่วมกันในการออกแบบ และจัดการการเรียนรู้ร่วมกันได้ ในลักษณะ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เน้นการเรียนการสอนแบบกระตือรือร้น หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริม ผู้เรียน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Participation) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ผู้สอนมีการจัดสถานการณ์เพื่อสร้างพลังใจให้ผู้เรียน ได้รู้ว่าตนเองก็มีความสามารถทำได้สามารถในการ

¹ อาจารย์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

สร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถ ในการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ (Learning Strategies) ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) เป็นของตนเอง รวมถึงกลยุทธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น กลยุทธ์ในการสื่อสาร เทคนิคการจำ-การถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้สอนและผู้เรียน จึงควรเน้น “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบที่สำคัญกว่าคำตอบ”

คำสำคัญ : การจัดการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษ, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Abstract

The provision of English language studies for undergraduates in Social Studies must aim to develop their potentials in using English for communication In the midst of the 21st century and stepping into the ASEAN Economic Community of Thailand. This leads to the necessity of students to learn how to use English for communication by themselves. While the teachers have to reduce their roles to be only in coaching. However, both the instructors and the students can also collaboratively design and manage learning together in a blended teaching and learning manner. This focuses on enthusiastic teaching and learning (Active Learning) that encourages learners to actively participate (Active Participation) in teaching and learning activities. Active participation provides feedback (Feedback) to learners for self-improvement. The teachers arrange situations to empower the students to know themselves that they have the ability in: creating participatory learning; choosing different learning strategies (Learning Strategies) that are suitable for age and the level of education of the learners; and providing the opportunity for learners to learn in their own learning styles (Learning Styles). This also includes various learning strategies such as: strategies in communication; technique in memorization and questioning; critical thinking; creative thinking; working with others etc. Therefore, the participatory learning process among teachers and learners should emphasize on “learning process that is more important than knowledge” and “the process of finding answers that is more important than the answers.”

Keywords: English Language Education Management, Cooperative Learning Management

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีปรัชญาที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ หมั่นแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี การจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชากลุ่มวิชาภาษาอังกฤษนั้นได้จัดการเรียนสอนเพื่อให้บัณฑิตที่ได้ศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง จุดประกาย มีแรงบันดาลใจใฝ่รู้ ผ่านกิจกรรมและ กรณีศึกษาเพื่อให้บัณฑิตได้ฝึกคิดและวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การเรียนความรู้จากสื่อแขนงต่างๆ เป็นหลัก หลักสูตรจึงออกแบบมาเพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะเป็นผู้นำ ก้าวทันโลกยุคปัจจุบัน ฝึกทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ อย่างสร้างสรรค์ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตก่อนสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคมต่อไป

ปรัชญาของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2563 : ออนไลน์) เป็นหลักสูตรที่มีความเชื่อว่าบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา จะต้องเป็นผู้มีความรอบรู้และใฝ่รู้ด้านวิชาการ มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและจิตสำนึกในการบริการ และช่วยเหลือบุคคลตามจรรยาบรรณวิชาชีพบนพื้นฐานของคุณธรรม ศีลธรรม มนุษยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตามความสำคัญของหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ ในการเรียนรู้สังคมศึกษา และนำความรู้ทางพุทธศาสตร์ทางสังคมศึกษามาประยุกต์ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมให้แก่บัณฑิตโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติของวิชาชีพ เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาสังคมศึกษา (2) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะด้านการสอน ด้านการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข และการสื่อสารเทคโนโลยี (3) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถพัฒนา

รูปแบบการสอนและจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาอย่างต่อเนื่อง (4) เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำความรู้วิชาสังคมศึกษาไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (5) เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำด้านการสอนสังคมศึกษาที่มีคุณธรรม ศีลธรรม และมนุษยธรรม (6) เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีมารยาทและมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

ท่ามกลางยุคศตวรรษที่ 21 และการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ส่งผลให้ผู้เรียนต้อง เรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ด้วยตนเอง ขณะที่ผู้สอนต้องลดบทบาทเหลือเพียงการเป็นโค้ช แต่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนยังสามารถร่วมกันในการออกแบบ และจัดการการเรียนรู้ร่วมกันได้ ในลักษณะ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เน้นการเรียนการสอนแบบกระตือรือร้น หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริม ผู้เรียน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Participation) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียนเพื่อการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ผู้สอนต้องจัดสถานการณ์เพื่อสร้างพลังใจให้ผู้เรียน ได้รู้ว่าตนเองก็มีความสามารถทำได้ (Success Experience) และอาจต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบค่อยเป็นค่อยไป (Gradual Approximation) โดยเริ่มกิจกรรมจากง่ายไปหายาก จากสิ่งที่ซับซ้อนน้อยไปสู่สิ่งที่ซับซ้อนมากเรื่อย ๆ การเรียนรู้ฯ ดังกล่าวจึงจะก่อเกิดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านการสอน ปัจจัยด้าน ตัวผู้เรียน และปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้วยปัจจัย สำคัญความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย ก) ปัจจัยตัวผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถทางสติปัญญา (Intelligence) ความถนัดทางภาษา (Language Aptitude) ข) ปัจจัย การจัดการ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน อุดหนุน ภูมิ อุปกรณ์ เครื่องมือประกอบการเรียนรู้ ประมวลสาระในการสอน ระยะเวลาในการเรียนรู้ต่อครั้ง แบบเรียนที่เน้นเทคโนโลยีที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ค) ปัจจัยตัวผู้สอน ที่มีความสามารถ มีความรู้ในการสอน สามารถในการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สามารถ ในการเลือกใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ต่างๆ (Learning Strategies) ที่เหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีลีลาการเรียน (Learning Styles) เป็นของตนเอง รวมถึงกลยุทธ์การเรียนรู้ต่างๆ เช่น กลยุทธ์ในการสื่อสาร เทคนิคการจำ-การถาม การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้สอนและผู้เรียน จึงควรเน้น “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบที่

สำคัญกว่าคำตอบ” ใช้ฐานคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Skills : Online) ที่ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด เชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการสร้างความร่วมมือ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะ เชิงนวัตกรรม รวมถึงทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันข้างต้นนี้ นักวิชาการหลายท่านเช่น ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548) ระบุว่าเป็น“การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีกระบวนการเชิงรุก (Active Learning)” ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวร่วมกัน ในการแก้ปัญหาผ่านสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งแบบออนไลน์ แบบออฟไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่มักดำเนินการกันด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกแบบ Group Investigation ที่ผู้เรียนร่วมกันเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (Topic Selection) ขั้นตอนการวางแผนร่วมมือกันในการทำงาน (Cooperative Learning) ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ (Implementation) ขั้นตอนการวิเคราะห์สังเคราะห์งานที่ทำ (Analysis and Synthesis) ขั้นตอนการนำเสนอผลงาน (Presentation of Final; Report) และขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) โดยมีกลวิธีการเรียนรู้หลากหลาย เช่น การแบ่งกลุ่ม การจำลอง กรณีศึกษา การสร้างสถานการณ์ การอภิปราย การคิดร่วม (Think-pair-share) การจับคู่ทำงาน (Pair work) เป็นต้น ดังกล่าวจึงจะก่อเกิดทักษะในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกัน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนภายในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกที่คละความสามารถทางการเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันละกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (Thousand et al., 2002) โดยให้ผู้เรียนทำงานกันเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 4-6 คน ในการจัดกลุ่มต้องคำนึงถึงความสามารถทางการเรียนของผู้เรียน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) สมาชิกภายในกลุ่มต้องช่วยกันทำงานรับผิดชอบช่วยเหลือการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม (Slavin, 1991) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550 : 122, Johnson and Johnson,1987: 13 – 14 อ้างถึงใน ไสว พิกขาว ,2544 :193-194) คือ (1) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependence) (2) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face To Face Promotive Interaction) (3) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) (4) การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม

ย่อย (Interdependence and SmallGroup Skills) และ (5) กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาภาษาอังกฤษซึ่งนับว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำกิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ตลอดจนจนปฏิบัติการทดลองแล้ว ผู้สอนทำหน้าที่สรุปความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น แต่ผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์และวิธีให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการประมวลสิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักที่สำคัญ (พิมพันธ์ เตชะคุปต์, 2544) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิคการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำกิจกรรม รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกันนั้นคือการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทักษะต่างๆ และอาจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการเรียนจากการช่วยเหลือกันและกัน โดยงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่มีการฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มและทักษะการทำงานร่วมกันทางสังคม สมาชิกกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลางและอ่อนอยู่ร่วมกัน และทำกิจกรรมร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน การที่สมาชิกต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จและต้องพยายามหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อนสมาชิกย่อมจะส่งผลให้นักเรียนแต่ละคนมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่ามากขึ้น (กรมวิชาการ, 2543) งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนิสิตมหาวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยมีการวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีการศึกษาการมีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่มของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการและเป็นการส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนานิสิตให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ เรียนรู้อย่างมีความสุขและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีประโยชน์หรือข้อเด่น คือทำให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะทำให้มีทักษะในการทำงานกลุ่ม สามารถสรุปได้เป็น 5 ด้าน (Arends, 1994) ดังนี้ (1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนแบบร่วมมือนี้เป็นการเรียนที่จัดให้นักเรียนได้ร่วมมือกันเรียนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 2-6 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเรียนร่วมกันนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออกตลอดจนลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น นักเรียนที่เก่งช่วยนักเรียนที่ไม่เก่ง ทำให้นักเรียนที่เก่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจ รู้จักสละเวลา และช่วยให้เข้าใจในเรื่องที่ดีขึ้น ส่วนนักเรียนที่ไม่เก่งก็จะซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อน มีความอบอุ่น รู้สึกเป็นกันเอง กล้าซักถามในข้อสงสัยมากขึ้น จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียน ที่สำคัญในการเรียนแบบร่วมมือนี้คือ นักเรียนในกลุ่มได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำงาน จนกระทั่งสามารถหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุดได้ถือว่าเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเองช่วยให้ความรู้ที่ได้รับเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียนอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น (2) ด้านการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเรียนแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันได้มาทำงานร่วมกัน ฟังพียงซึ่งกันและกัน มีการรับฟังความคิดเห็นกัน เข้าใจและเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดการยอมรับกันมากขึ้น เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่นในสังคมมากขึ้น (3) ด้านทักษะในการทำงานร่วมกันให้เกิดผลสำเร็จที่ดีและการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนไม่มีปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและส่งผลให้งานกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกัน ทักษะทางสังคมที่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การสร้างความไว้วางใจกัน การตัดสินใจ การสื่อสารการจัดการกับข้อขัดแย้ง ทักษะเกี่ยวกับการจัดกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่มเป็นต้น (4) ด้านทักษะการร่วมมือกันแก้ปัญหาในการทำงานกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะได้รับทำความเข้าใจในปัญหาร่วมกัน จากนั้นก็จะระดมความคิดช่วยกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา เมื่อทราบสาเหตุของปัญหาสมาชิกในกลุ่มก็จะแสดงความคิดเห็นเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็จะช่วยให้เหตุผลซึ่งกันและกันจนสามารถตกลงร่วมกันได้ว่าจะเลือกวิธีการใดในการแก้ปัญหาจึงเหมาะสมพร้อมกับลงมือร่วมกันแก้ปัญหาตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตลอดจนทำการประเมินกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มด้วย (5) ด้านการทำให้รู้จักและตระหนักในคุณค่าของตนเอง ในการทำงานกลุ่มสมาชิกทุกคนจะได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การที่สมาชิกในกลุ่มยอมรับในความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกด้วยกันย่อมทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและคิดว่าตนเองมีคุณค่าที่สามารถช่วยให้กลุ่มประสบผลสำเร็จได้

การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิม

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 1987 : 25 อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2544 : 195) ได้สรุปความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับกลุ่มการเรียนรู้แบบดั้งเดิมไว้ดังนี้ การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิมนั้นสามารถสรุปและเปรียบเทียบได้ ดังนี้ ก) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีดังนี้ (1) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างสมาชิก (2) สมาชิกเอาใจใส่รับผิดชอบต่อตนเอง (3) สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน (4) สมาชิกผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ (5) รับผิดชอบร่วมกับสมาชิกด้วยกัน (6) เน้นผลงานและการคงอยู่ซึ่งความเป็นกลุ่ม (7) สอนทักษะทางสังคมโดยตรง (8) ครูคอยสังเกตและหาโอกาสแนะนำ (9) สมาชิกกลุ่มมีกระบวนการทำงานเพื่อประสิทธิผลกลุ่ม ข) การเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม (Traditional Learning) มีดังนี้ (1) ขาดการพึ่งพากันระหว่างสมาชิก (2) สมาชิกขาดความรับผิดชอบในตนเอง (3) สมาชิกมีความสามารถเท่าเทียมกัน (4) มีผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งเพียงคนเดียว (5) รับผิดชอบเฉพาะตนเอง (6) เน้นที่ผลงานเพียงอย่างเดียว (7) ทักษะทางสังคมถูกละเลย (8) ครูขาดความสนใจหน้าที่ของกลุ่ม (9) ขาดกระบวนการในการทำงานกลุ่ม

เทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ

เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีอยู่ 2 แบบคือ เทคนิคที่ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิคที่ไม่ได้ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอน ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะเลือกใช้เทคนิคที่ไม่ใช้ตลอดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมงอาจใช้ในขั้นนำหรือจะสอดแทรกในขั้นสอนตอนใดก็ได้ หรือใช้ในขั้นสรุป ขั้นทบทวน ขั้นวัดของคาบเรียนใดคาบเรียนหนึ่งตามที่ครูผู้สอนกำหนด ซึ่งมีลักษณะสำคัญแบบต่างๆ 23 เทคนิค (Kagan, 1995 อ้างถึงใน พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2541) ดังนี้ (1) เทคนิคการพูดเป็นคู่ (Rally robin) เป็นเทคนิควิธีเรียนแบบร่วมมือที่นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อย แล้วครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดตอบ แสดงความคิดเห็นเป็นคู่ๆ แต่ละคู่จะผลัดกันพูดและฟังโดยใช้เวลาเท่าๆ กัน (1) เทคนิคการเขียนเป็นคู่ (Rally table) เป็นเทคนิคคล้ายกับการพูดเป็นคู่ต่างกันเพียงแต่ละคู่ผลัดกันเขียนหรือวาดแทนการพูด (2) เทคนิคการพูดรอบวง (Round robin) เป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มผลัดกันพูด ตอบ อธิบาย ซึ่งเป็นการพูดที่ผลัดกันทีละคนตามเวลาที่กำหนดจนครบ 4 คน (3) เทคนิคการเขียนรอบวง (Round table) เป็นเทคนิคที่เหมือนกับการพูดรอบวงแตกต่างกันที่เน้นการเขียนแทนการพูด เมื่อครูถามปัญหาหรือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น นักเรียนจะผลัดกันเขียนลงในกระดาษที่เตรียมไว้ทีละคนตามเวลาที่กำหนด (4) เทคนิคการเขียนพร้อมกันรอบวง (Simultaneous round table) เทคนิค

นี้เหมือนการเขียนรอบวง แตกต่างกันที่เน้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเขียนคำตอบพร้อมกัน (5) เทคนิคคู่ตรวจสอบ (Pair check) เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันทำงาน เมื่อได้รับคำถามหรือปัญหาจากครู นักเรียนคนหนึ่งจะเป็นคนทำและอีกคนหนึ่งทำหน้าที่เสนอแนะ หลังจากที่ทำข้อที่ 1 เสร็จ นักเรียนคู่นั้นจะสลับหน้าที่กัน เมื่อทำเสร็จครบแต่ละ 2 ข้อ แต่ละคู่จะนำคำตอบมาและเปลี่ยนและตรวจสอบคำตอบของคู่อื่น (6) เทคนิคร่วมกันคิด (Numbered heads together) เทคนิคนี้แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ที่มีความสามารถละกัน แต่ละคนมีหมายเลขประจำตัว แล้วครูถามคำถามหรือมอบหมายงานให้ทำ แล้วให้นักเรียนได้อภิปรายในกลุ่มย่อยจนมั่นใจว่าสมาชิกในกลุ่มทุกคนเข้าใจคำตอบ ครูจึงเรียกหมายเลขประจำตัวผู้เรียน หมายเลขที่ครูเรียกจะเป็นผู้ตอบคำถามดังกล่าว (7) เทคนิคการเรียงแถว (Line-ups) เป็นเทคนิคที่ง่าย ๆ โดยให้นักเรียนยืนแถวเรียงลำดับภาพ คำหรือสิ่งที่ครูกำหนดให้เช่น ครูให้ภาพต่างๆ แก่ นักเรียน แล้วให้นักเรียนยืนเรียงลำดับภาพขั้นตอนของวงจรชีวิตของแมลง ห่วงโซ่อาหาร เป็นต้น (8) เทคนิคการแก้ปัญหาด้วยจิ๊กซอ (Jigsaw problem solving) เป็นเทคนิคที่สมาชิกแต่ละคนคิดคำตอบของตนไว้แล้วนำคำตอบของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อแก้ปัญหาให้ได้คำตอบที่สมบูรณ์เหมาะสมที่สุด (9) เทคนิควงกลมซ้อน (Inside-outside circle) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนนั่งหรือยืนเป็นวงกลมซ้อนกัน 2 วง จำนวนเท่ากัน วงในหันหน้าออก วงนอกหันหน้าเข้า นักเรียนที่อยู่ตรงกับจับคู่กันเพื่อสัมภาษณ์ซึ่งกันและกัน หรืออภิปรายปัญหาร่วมกัน จากนั้นจะหมุนเวียนเพื่อเปลี่ยนคู่ใหม่ไปเรื่อยๆ ไม่ซ้ำคู่กัน โดยนักเรียนวงนอกและวงในเคลื่อนไปในทิศทางตรงข้ามกัน (10) เทคนิคแบบมุมสนทนา (Corners) เป็นเทคนิควิธีที่ครูเสนอปัญหา และประกาศมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนแทนแต่ละข้อ แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยเขียนหมายเลขข้อที่ชอบมากกว่า และเคลื่อนเข้าสู่มุมที่เลือกไว้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มตามมุมต่างๆ หลังจากนั้นจะเปิดโอกาสให้นักเรียนในมุมใดมุมหนึ่งอภิปรายเรื่องราวที่ได้ศึกษาให้เพื่อนในมุมอื่นฟัง (11) เทคนิคการอภิปรายเป็นคู่ (Pair discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถามแล้วให้สมาชิกที่นั่งใกล้กันร่วมกันคิดและอภิปรายเป็นคู่ (12) เทคนิคเพื่อนเรียน (Partners) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนในกลุ่มจับคู่เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในบางครั้งคู่หนึ่งอาจไปขอคำแนะนำคำอธิบายจากคู่อื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวดีกว่าและเช่นเดียวกันเมื่อนักเรียนคู่นั้นเกิดความเข้าใจที่แจ่มชัดแล้ว ก็จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนคู่อื่นๆ ต่อไป (13) เทคนิคการคิดเดี่ยว คิดคู่ ร่วมกันคิด (Think - pair - share) เป็นเทคนิคที่เริ่มจากปัญหาที่ครูผู้สอนกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนแล้วนำคำตอบไปอภิปรายกับเพื่อนที่เป็นคู่จากนั้นจึงนำคำตอบของแต่ละคู่มาอภิปรายพร้อมกัน 4 คน เมื่อมั่นใจว่าคำตอบของตนถูกต้องหรือดีที่สุด จึงนำคำตอบเล่าให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง (14) เทคนิคการทำเป็นกลุ่ม ทำเป็นคู่และทำคนเดียว (Team - pair - solo) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดปัญหาหรืองานให้แล้วนักเรียนทำงานร่วมกันทั้งกลุ่มจนงานสำเร็จ จากนั้นจะแยกทำงานเป็นคู่จน

งานสำเร็จ สุดท้ายนักเรียนแต่ละคนแยกมาทำเองจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง (15) เทคนิคการอภิปรายเป็นทีม (Team discussion) เป็นเทคนิคที่ครูกำหนดหัวข้อหรือคำถาม แล้วให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันระดมความคิด และพูดอภิปรายพร้อมกัน (16) เทคนิคโครงงานเป็นทีม (Team project) เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับวิชาวิทยาศาสตร์มาก เทคนิคนี้เริ่มจากครูอธิบายโครงงานให้นักเรียนเข้าใจก่อนและกำหนดเวลา และกำหนดบทบาทที่เท่าเทียมกันของสมาชิกในกลุ่ม และมีการหมุนเวียนบทบาท แจกอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทำโครงงานที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นจะมีการนำเสนอโครงงานของแต่ละกลุ่ม (17) เทคนิคสัมภาษณ์เป็นทีม (Team-interview) เป็นเทคนิคที่มีการกำหนดหมายเลขของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม แล้วครูผู้สอนกำหนดหัวข้อและอธิบายหัวข้อให้นักเรียนทั้งชั้นสุ่มหมายเลขของนักเรียนในกลุ่มยืนขึ้นแล้วให้เพื่อน ๆ ร่วมทีมเป็นผู้สัมภาษณ์และผลัดกันถาม โดยเรียงลำดับเพื่อนให้ทุกคนมีส่วนร่วมเท่า ๆ กัน เมื่อหมดเวลาตามที่กำหนด คนที่ถูกสัมภาษณ์นั่งลง และนักเรียนหมายเลขต่อไปและถูกสัมภาษณ์หมุนเวียนเช่นนี้เรื่อยไปจนครบทุกคน (18) เทคนิคบัตรคำช่วยจำ (Color-coded co-op cards) เป็นเทคนิคที่ฝึกให้นักเรียนจดจำข้อมูลจากการเล่นเกมที่ใช้บัตรคำถาม บัตรคำตอบ ซึ่งนักเรียนแต่ละกลุ่มที่เตรียมบัตรมาเป็นผู้ถามและมีการให้คะแนนกับกลุ่มที่ตอบได้ถูกต้อง (19) เทคนิคการสร้างแบบ (Formations) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนสร้าง แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและทำงานร่วมกันเพื่อสร้างชิ้นงาน หรือสาธิตงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น ให้นักเรียนสาธิตว่าฤดูกาลเกิดขึ้นได้อย่างไร สาธิตการทำงานของกังหันลม สร้างวงจรของห่วงโซ่อาหาร หรือสายใยอาหาร (20) เทคนิคเกมส่งปัญหา (Send-a-problem) เป็นเทคนิคที่นักเรียนสนุกกับเกมโดยนักเรียนทุกคนในกลุ่มตั้งปัญหาด้วยตัวเองคนละ 1 คำถามไว้ด้านหลังของบัตรและคำตอบซ่อนอยู่หลังบัตร นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัว 1-4 เริ่มแรกนักเรียนหมายเลข 4 ส่งปัญหาของกลุ่มให้หมายเลข 1 ในกลุ่มถัดไป ซึ่งจะเป็นผู้อ่านคำถามและตรวจสอบคำตอบส่วนสมาชิกคนอื่นในกลุ่มตอบคำถามในข้อถัดไปจะหมุนเวียนให้สมาชิกหมายเลขอื่นตามลำดับ คือ นักเรียนหมายเลข 2 เป็นผู้อ่านคำถาม และตรวจสอบจนครบทุกคนในกลุ่ม แล้วเริ่มใหม่ในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ในรอบต่อไป (21) เทคนิคแลกเปลี่ยนปัญหา (Trade-a-problem) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนแต่ละคู่ตั้งคำถามเกี่ยวกับหัวข้อที่เรียนและเขียนคำตอบเก็บไว้ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคู่แลกเปลี่ยนคำถามกับเพื่อนคู่อื่น แต่ละคู่จะช่วยกันแก้ปัญหานั้นเสร็จ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับวิธีการแก้ปัญหามาของเพื่อนเจ้าของปัญหานั้น (22) เทคนิคแบบเล่นเลียนแบบ (Match mine) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งเรียงวัตถุที่กำหนดให้เหมือนกัน โดยผลัดกันบอกซึ่งแต่ละคนจะทำตามคำบอกเท่านั้นห้ามไม่ให้ดูกัน วิธีนี้ใช้ประโยชน์ในการฝึกทักษะด้านการสื่อสารให้แก่ให้นักเรียนได้ (23) เทคนิคเครือข่ายความคิด (Team word – webbing) เป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนเขียนแนวคิดหลัก และองค์ประกอบย่อยของแนวคิดหลักพร้อมกับแสดง

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักกับองค์ประกอบย่อยบนแผนกระดาศลักษณะของแผนภูมิความรู้

อาจกล่าวได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้ความสามารถและศักยภาพในตัวเองร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จโดยสมาชิกทุกคนจะต้องตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จหรือเกิดความล้มเหลวนั้นสมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ผลจากการเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้เล็งเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ LT (Learning Together) เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับเนื้อหากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนแน่นอน ผู้เรียนทำงานร่วมกันภายในกลุ่มโดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเด่นชัดเพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานกลุ่ม (ไสว พิกขาว, 2544 : 151) เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อนที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนกลุ่มละ 4 คน โดยจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ด้วยกัน กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ศึกษาเนื้อหาพร้อมกันโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ เช่น สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบสมาชิกที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ กลุ่มย่อยสรุปคำตอบร่วมกันส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานของกลุ่ม ผลงานของกลุ่มได้คะแนนเท่าไรสมาชิกทุกคนจะได้คะแนนนั้นเท่ากันทุกคน ดังนั้นผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น สมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันช่วยเหลือกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (ทศนา แคมมณี, 2552 : 69-70 และ อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550 : 23) เรียกรูปแบบร่วมเรียนรู้ว่า กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together : LT) กลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้รับผิดชอบ มีบทบาทหน้าที่ทุกคน เช่น เป็นผู้อ่าน เป็นผู้จดบันทึก เป็นผู้รายงานนำเสนอ เป็นต้น ทุกคนช่วยกันทำงาน จนได้ผลงานสำเร็จ ส่งและนำเสนอผู้สอนดังนั้นการเรียนแบบร่วมมือแบบ LT (Learning Together) เป็นเทคนิคที่มีกระบวนการในการสอนที่ไม่ยุ่งยากและซับซ้อน โดยกระบวนการคือให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันศึกษาเนื้อหาพร้อมกันโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ และสรุปคำตอบร่วมกันเป็นผลงานของกลุ่ม โดยสมาชิกในมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT มีองค์ประกอบที่สำคัญ (Johnson and Johnson, 1975) ดังนี้ (1) สร้างความรู้สึกพึ่งพา กัน (Positive

Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี (2) จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face – To – Face Interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน (3) จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน (4) ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (Social Skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี (5) นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสาร และทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (6) จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group Processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกันและกันและหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้ประโยชน์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT (โลว์รีจี้ แสแนค, 2560) ดังนี้ 1. ผลผลิต (Output) : ผลที่เกิดขึ้นทันทีหรือผลที่เกิดขึ้นโดยตรงหลังจากดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้น (1) ได้ข้อมูลผลของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบร่วมมือในแง่มุมต่างๆ เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาและความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน (2) ผลลัพธ์ (Outcome) : ผลที่เกิดต่อเนื่องมาจากผลผลิต มีการปรับปรุงและพัฒนาแบบการสอนภาษาอังกฤษที่หลากหลาย (3) ผลกระทบ (Impact) : ผลระยะยาวซึ่งเกิดเป็นผลจุดหมายปลายทาง หรือผลต่อเนื่องจากผลลัพธ์ยังสามารถเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่มีความหลากหลายของนักศึกษาอีกทั้งสามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ อีกด้วย

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ LT

การจัดการเรียนการสอนที่มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Group Investigation) ซึ่งรูปแบบการเรียนด้วยกันนี้ จะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มละความสามารถ เน้นการสร้างกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมก่อนที่จะทำงานร่วมกันจริง และเน้นการอภิปรายในกลุ่มว่าสมาชิกทำงานช่วยกันได้ดีเพียงใด การเรียนรู้แบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนด้วยกัน มีลักษณะการเรียนรู้ (Johnson and Johnson, 1987) ดังนี้ (1) ครูกำหนดงานให้นักเรียนทำ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักเรียนเคยเรียนมาก่อน กำหนดว่าให้ทำงานอะไร แต่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของงาน เพื่อให้นักเรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ผลงานเองอาจจะเป็นงานขนาดใหญ่ที่ต้องทำทั้งชั้นเรียน แต่ต้องมีการแบ่งงานกันทำในส่วนต่าง ๆ และนำมารวมกัน และจะต้องรับรู้ในงานส่วนอื่นๆ ของเพื่อนนักเรียนคนอื่นที่ทำด้วย (2) การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยละความสามารถ ซึ่งแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3-5 คนและทำงานตามที่ครูได้กำหนดไว้ให้ จากนั้นร่วมกันวางแผนการทำงาน

มอบหมายบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน (3) งานที่ทำนั้นมีลักษณะที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน สมาชิกกลุ่ม มีความรับผิดชอบในงานส่วนของตนเอง เมื่องานในส่วนของตนเองเสร็จแล้ว จะนำงานของทุกคนมารวมเป็นงานของกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มทุกคน (4) มีการนำเสนอผลงานเมื่องานเสร็จสิ้นลง โดยสมาชิกกลุ่มได้ร่วมปรึกษาลงถึงวิธีการนำเสนอผลงานและวิธีการทำงานของกลุ่ม (5) ครูเป็นผู้ประเมินผลการทำงานของกลุ่ม โดยเน้นผลงานและกระบวนการทำงาน ซึ่งมีวิธีการประเมินโดยคัดเลือกตัวแทนกลุ่มออกมาสอบถามเกี่ยวกับงานที่ได้ทำ และกระบวนการทำงานของกลุ่ม

จากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลลัพธ์เชิงบวกจากที่มีต่อผู้เรียนในด้านต่าง ๆ (Johnson,D.W.,Johnson,R.T., and Holubec.E.J. : 1994) ดังนี้ (1) ผู้เรียนมีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (Greater Effort to Achieve) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้นการเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long – Term Retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมากขึ้น (2) ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (More Positive Relationships among Students) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม (3) ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น (Greater Psychological Health)การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม และความสามารถในการเผชิญกับความวิตกกังวล ความโกรธ ความเครียด และความผันแปรต่าง ๆ ด้านอารมณ์ได้ดีขึ้น ความกดดัน ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด ความละอาย และความโกรธของผู้เรียนนั้น ล้วนเป็นสิ่งที่บั่นทอนศักยภาพในการสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ดังนั้นเมื่อผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดีก็จะเป็นการเพิ่มความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ที่ต้องการความร่วมมือ การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำ และการจัดการกับข้อขัดแย้ง ตลอดกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และผู้เขียนสามารถสรุปผลดีที่ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ ดังนี้ (1) ทำให้ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับผู้อื่น (2) สร้างเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ (3) สร้างเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน (4) สร้างเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง (5) ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

บทสรุป

การจะเตรียมความพร้อมและสร้างเสริมให้ผู้เรียนระดับปริญญาตรีได้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะต่างๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะในรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับครูสอนสังคมศึกษา ซึ่งเป็นวิชาที่สำคัญมากในตอนนี้ และจัดเป็นวิชาพื้นฐานที่นิสิตครูศาสตร์บัณฑิตทุกคนต้องเรียน จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิคเป็นทั้งเครื่องมือและกลไกในการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเพื่อก้าวสู่การเป็นบัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ที่พร้อมด้วยทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และทักษะการทำงานร่วมกัน เน้นให้ความสำคัญสำหรับผู้เรียนเป็นหลัก ผู้สอนมีผู้กระตุ้นให้เกิดการอยากเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรม เกิดความสัมพันธ์ของผู้เรียนมีทั้งข้อดีในด้านกาพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีสำหรับผู้เรียนเน้นการทำงานเป็นทีมเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียนที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจในการศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือถือเป็นความสำเร็จของกลุ่ม ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ และทักษะด้านสังคม อารมณ์ ในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. (2548). *เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2541). *การเรียนรู้แบบร่วมมือ Cooperative Learning*. วารสารวิชาการคุรุปริทัศน์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. 1 (พฤษภาคม).
- วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช, *หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา*, สืบค้นจาก
เว็บไซต์ https://pl.mcu.ac.th/?page_id=638 วันที่ 20 พฤศจิกายน 2563
- โสรัจจ์ แสนคำ. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องสารในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วารสาร Veridian E-Journal. ปีที่ 10 ฉบับที่ 1.
- ไสว พักขาว. (2544). *หลักการสอนสำหรับการเป็นครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Arends. (1994). *Learning to teach*. 3rd ed. New York: McGraw Hill. 55

- Johnson, D. W. & Johnson, R. J. (1975). *Learning together and alone*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Johnson, D. W., & Johnson, F. P. (1987). *Joining together: Group theory and group skills (3rd edition)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Kagan, S. (1995). *Cooperative learning*. San Juan Capistrano, CA: Resources for Teachers, Inc.
- Slavin, R. E. (1991a). *Synthesis of research on cooperative learning*. Educational Leadership, 48 (5), 70-88.

